

СИМВОЛІКА ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ У ЖІНОЧИХ ПОРТРЕТАХ ВАН ІДУНА

Людмила АНДРУШКО – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач Народного музею Львівського державного університету внутрішніх справ, м. Львів
<https://orcid.org/0000-0001-9040-5906>
<https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1030>
luda-andrushko@ukr.net

Статтю присвячено дослідженню символіки червоного кольору у жіночих портретах Ван Ідуна. З'ясовано, що на живописну творчість художника мала потужний вплив культурно-історична традиція Китаю, що відображає життя, спосіб мислення та ментальні риси китайського народу. На основі аналізу творчого доробку визначено, що використання червоного кольору в жіночих портретах Ван Ідуна символізує радісну подію, удачу, владу чи славу, молодість, здоров'я і красу. Малярство художника презентує широкий спектр емоцій портретованої особи. Виявлено, що культурні рефлексії, пов'язані з присутністю в творах художника червоного кольору, є глибокими та зрозумілими для китайської образотворчої культури. Доведено, що авторське трактування кольору може відігравати важливу роль у міжкультурній комунікації художника із глядачем. З'ясовано, що в Китаї наприкінці ХХ ст. реалістичний олійний живопис стрімко розвивається, а за останні два десятиліття займає провідну позицію у живописі Піднебесної.

Ключові слова: Ван Ідун, Китай, китайський живопис, культура, портрет, червоний колір, символіка кольору, традиція.

Постановка проблеми. Ван Ідун є одним із найвпливовіших художників-живописців сучасного Китаю. Він уміло поєднав відомі мистецькі досягнення західного класичного олійного живопису з естетичними здобутками китайської традиційної образотворчої культури та створив свій унікальний художній стиль. Його роботи захоплюють простотою, фаховістю, мистецьким шармом, вирізняються витонченою майстерністю, виразністю формотворення, здатністю зобразити багатий та складний внутрішній світ персонажів. Винятково своєрідною є колористика та манера виконання жіночих портретів Ван Ідуна. Художники та арт-критики Китаю намагаються пояснити у своїх публікаціях значення та результат впливу кольору на глядача. Про це читаємо у численних теоретичних, мистецтвознавчих та емпіричних дослідженнях. У ХХІ ст. не лише у Китаї, але й в усьому мистецькому світі науковці активно досліджують диференціацію колірних систем, їх практичне застосування, створення теорій колориту, вивчення механізмів зв'язку кольору із психікою людини тощо.

Актуальність статті полягає в тому, що в ній вперше визначено роль червоного кольору в жіночих портретах Ван Ідуна у контексті розвитку сучасного живопису Китаю. Проблематика дослідження семантики кольору є актуальною в сучасному мистецтвознавстві та потребує більш детального предметного аналізу та чіткої систематизації, яка змінюється під впливом історично-культурних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень. Спроби сучасних китайських дослідників пояснити значення кольору у творчості Ван Ідуна та результат його впливу на психіку людини є недостатньо системними. Основними джерелами цього дослідження є альбоми портретів Ван Ідуна та відомості з офіційного сайту художника [1, 3, 4, 5, 6, 7].

Про творчість Ван Ідуна згадується фрагментарно, його портрети не ставали ще предметом окремого наукового дослідження. До аналізу портретів Ван Ідуна залучена мистецька періодика Китаю. Журнал «Цзянсу хуакань» («Образотворче мистецтво Цзянсу») друкується в провінції Цзянсу видавництвом літератури та мистецтва з 1974 року і є спеціалізованим новаторським виданням, що відображає сучасне розуміння образотворчої культури та приділяє багато уваги питанням сучасного образотворчого мистецтва. Видання характерне різноплановими дописами, де автори презентують нові концепції мистецтвознавства, прискорюючи процес розвитку сучасного мистецтва. Головними цілями «Цзянсу хуакань» є дослідження історії сучасного мистецтва, задоволення естетичних потреб сучасного читача [2].

Із 2007 року журнал «Цзянсу хуакань» змінив назву на «Хуакань» та ще більше активізувався у наукових пошуках, став ініціатором та учасником багатьох важливих подій у світі мистецтва (Міжнародна ярмарка галерей, Гуанчжоуське художнє бієнале тощо). До сьогодні цей часопис користується заслуженим визнанням серед китайських та зарубіжних науковців [5].

«Мейшу веньсянь» («Пам'ятники мистецтва») є одним з основних періодичних видань, що популяризують та досліджують сучасне китайське мистецтво. Журнал повністю присвячений сучасним китайським художникам та подіям у світі мистецтва. Кожен випуск видання є тематичним. «Мейшу веньсянь» поєднує статті критиків мистецтва, розповідає про організаторів виставок, що допомагають популяризувати художників та їхні твори, збирати матеріали з історії сучасного китайського мистецтва [2].

Журнал «Ішу дандай» («Сучасне мистецтво») – найвідоміше мистецьке періодичне видання, яке приділяє увагу дослідженню сучасного мистецтва в Китаї. «Ішу дандай» пропонує сучасний, науковий дискурс про становище образотворчого мистецтва та представляє різні напрямки живопису XXI ст., у тому числі згадується творчість Ван Ідуна [2].

У монографії шедеври олійного живопису Китаю» (2001 р.) представлена творчість майстра під рубрикою «Мистецтво олійного живопису Ван Ідуна». Це видання є одним із найбільш презентабельних із серії, що представляє мистецтво сучасного Китаю. Для читачів цікавими будуть кілька портретів Ван Ідуна. Ці роботи вирізняються свіжим стилем та майстерною технікою, що демонструє професійність автора та його здатність створювати психологічний портрет обраних для розгляду персонажів [4].

Однією з фундаментальних праць є «Колекція творів відомих сучасних китайських художників олійного мистецтва: Ван Ідун» (2006 р.), надрукована видавництвом «Народне образотворче мистецтво». Це одна з серії «Колекція картин відомих сучасних китайських художників олійного мистецтва». Вона всебічно знайомить із творчістю Ван Ідуна, представлену окремим розділом у виданні народного образотворчого мистецтва і розглянута у контексті творчості майстрів сучасного китайського живопису [1].

Твори Ван Ідуна представлено на виставці «Відомі твори сучасності: вибрані колекції з Художнього музею САФА», організованої на честь 75 річниці заснування Китайської Народної Республіки (грудень, 2024 р.) [7; 8].

Резонансною була виставка, присвячена 20 річчю Співки художників фігуративного живопису, де представлена колекція творів Ван Ідуна (грудень, 2024 р.). Слід зазначити, що Ай Сюань, Ян Фейюнь та Ван Ідун, троє художників, відомих своїм самобутнім фігуративним підходом, ініціювали заснування Школи фігуративного живопису в Пекіні у 2004 році, коли відбулася перша виставка групи з 13 учасників [4; 7].

Однією з останніх публікації про майстра є мистецтвознавча розвідка Ерве Ланселін. Ван Ідун: Літописець сільського Китаю (травень 2025 р.), побудована на дослідженнях Ван Чжаоцунь, «Стиль Ван Ідуна», Творчий архів Ван Ідуна, (2010 р.) та Ван Ідун, інтерв'ю газеті «China Art Newspaper, що цитовано в монографії Ван Чжаоцунь, «Стиль Ван Ідуна», (2010 р.), (травень 2025 р.) [7; 8]. Твори Ван Ідуна є лотами численних відомих китайських та європейських аукціонів (2020-2025) [7; 8].

Метою представленого наукового пошуку є з'ясування значення використання червоного кольору в жіночих портретах Ван Ідуна.

Виклад основного матеріалу. Ван Ідун (**王沂東**) – один з яскравих представників сучасного реалістичного живопису Китаю. Народився 11 травня 1955 року в окрузі Пенлай у провінції Шаньдун. Навчався у середній школі Шаньдунь Ліни № 1 у 1968 р. У 1972 році вступив до художньої школи провінції Шаньдун і почав вивчати живопис. У 1978 році прийнятий на факультет олійного живопису Центральної академії образотворчих мистецтв і залишився там викладати по завершенні навчання [3; 6]. Під час навчання він здійснив етнографічні експедиції на острів Даю в Шаньдуні, Ченде в Хебеї, Ілі в Сінцзяні, Яньбянь у Цзіліні, Мен'їнь у Шаньдуні, Фейсянь, Ішуй, Іюань, Інань та інші місця для замальовування місцевих пейзажів та збирання народних пісень. Пейзаж його рідного міста формував артистичний темперамент з активним селянським колоритом і духовною основою. Жіночі портрети Ван Ідуна є відображенням країни, яку він дуже любить.

Ван Ідун є членом Асоціації художників Китаю. Живописець відчуває прихильність до свого міста, гори Імен. Персонажі та пейзажі гірського села стають темою його картин. Ван Ідун є одним із представників неокласичного стилю сучасного китайського олійного живопису. Серія портретів, розпочата «Студентами історичного коледжу» 1984 року, демонструє відносно чистий класичний стиль; водночас роботи мають спільну основну мету: знайти характерні риси китайського народу. Літаюче небо та дахи на задньому плані створюють традиційну народну атмосферу. Роботи з простим тлом, координація реалістичних навичок і стилів нації часто змушують глядача ігнорувати інший чинник мистецтва Ван Ідуна – захоплення реалізмом XIX століття [6].

Ван Ідун захоплюється творчістю майстрів минулого. Трагування форми та використання світла у жіночих портретах нагадують манеру письма майстрів епохи Італійського Відродження. Такі паралелі та часові діалоги надають жіночим портретам особливої натхненності і піднесеності та естетичної глибини. Перші спроби Ван Ідуна повернутися до сільської тематики за допомогою техніки класичного олійного живопису були обережними. На цьому етапі він особливо прискіпливо вибирає моделі для живописних полотен. У своїй творчості промовляє до глядача за допомогою порівняння конкретних форм. Ван Ідуна переповнює почуття втіхи та щастя, викликаних спілкуванням із природою. Художник наче переконує глядача, що край, де він народився, є особливо

чарівним. Майстер захоплюється не лише природою, але й людьми – гідними, працьовитими, вільними. З особливим трепетом та шанобою творить він образи молодих жінок, використовуючи лаконічну та обмежену кольорову палітру. За допомогою кольору Ван Ідун розкриває свої емоції, демонструє почуття, створює настрій жіночого образу. Тому в роботах чисті чорно-білі кольори та нейтральні червоно-коричневі тони складають художню чистоту, виразність, а також несуть присмак гірких емоцій.

Після 1983 року, продовжуючи йти шляхом класичного олійного живопису, він сміливо досліджував тему створення жіночого образу, шукав більш досконалу форму вираження та створив чималу кількість портретів. Портретні роботи Ван Ідуна того періоду намагалися зобразити спосіб життя, психологію, свідомість сучасника. Живописні жіночі портрети вирізняються м'яким світло-тіньовим моделюванням натури та делікатністю мазків. Автор категорично відмовляється від зайвих шарів фарби, намагаючись поєднати класичний метод олійного живопису з китайським методом площинного декору, що максимально розкриває внутрішню теплу красу східного стилю [5; 6].

Яскравість кольору і внутрішня простота, гармонійно поєднані в одне ціле, є характерною рисою живописних полотен Ван Ідуна. Його улюблені кольори – чорний, червоний і білий. Таке поєднання кольорів легко створює візуальний ефект, що має потужний вплив на глядача. Досконалість його жіночих портретів полягає в його здатності максимально використати візуальні ефекти цих кольорів і водночас забезпечити достатньо глибоке розуміння таємниці жіночого образу, щоб глядачі могли відчутти внутрішній стан натури.

Китай завжди надавав перевагу червоному кольору. Кіновар і червона вохра використовувалися в стародавніх похованнях, символізуючи кров та життя, ймовірно, щоб допомогти померлому здійснити перехід від смерті до безсмертя. З часом червоний колір став асоціюватися з усім сприятливим і щасливим. Китайці цінували його символічний зв'язок з вогнем, сонцем, серцем і південним напрямком – усіма позитивними силами енергії [4].

Століттями червоний колір був у Китаї кольором влади, свята, родючості, процвітання та відлякування зла. Він обраний для одягу високопосадовців, традиційних весільних суконь, одягу для немовлят, конвертів для грошових подарунків і стін, що оточують Заборонене місто, щоб захистити його мешканців. На Новий рік за місячним календарем тепер, як і в минулому, вулиці та будинки прикрашені червоними ліхтариками. Про важливість цього кольору для національної ідентичності свідчить той факт, що емблема Народної революції і прапор Китаю – червоного кольору.

Розглянемо жіночі портрети Ван Ідуна, в яких смисловим акцентом та кольоровою домінантою є червона барва. Привертає увагу портрет «Чунгу» (春姑) (79x98) [7]. На глибокому темному тлі, схилившись сидить молода жінка. Її постать виражає втому та зосередженість. Погляд великих проникливих очей, сповнений таємницею, вабить глядача та привертає увагу до обличчя. Жінка у яскравому червоному одязі, на якому мінімум декору, лише у нижній частині костюму проглядається делікатний золотистий орнамент. Прості лаконічні браслети підкреслюють красу оголених рук, якими молода жінка підтримує обличчя. Художник у всій повноті використовує свої професійні навички, щоб зобразити загадково усміхнену молоду китаянку в простому одязі з оголеними руками. Її ідеально передане пензлем обличчя зберігає спокій та легку задумливість. Матеріальне відчуття реальності підкреслене ретельним зображенням кожної волосинки зачіски та переплетенням тканина на одязі. Червоний колір із глибокими коричнево-сірими переливами підкреслює психологізм ситуації та занурює нас у можливий драматизм зображуваного: це і смиренність буття, і внутрішнє бажання протистояти реаліям одночасно. Глибокий і складний образ жінки спонукає до роздумів, викликає сильні емоції. Червоний у портреті «Чунгу» є символом молодості, здоров'я та краси.

Символічне значення «червоного» щодо зовнішнього вигляду знаходимо у китайській мові. Наприклад, «червоне личко» хлопця чи дівчини вказує на зовнішню привабливість. «Mian se hong» – червоний і рум'яний, рухливий означає здорову та духовну людину. Багато виразів використовуються для окреслення жіночої привабливості у китайській мові, наприклад «хун чжуан-ре», «хун янь» – червоне обличчя).

Подібною за естетикою є наступна робота Ван Ідуна – портрет «Наречена» (新娘) (136x103,5). За аналогією до попереднього портрета молода дівчина сидить в ошатному красивому одязі, елегантним жестом рук прикріплює прикрасу. Ван Ідун зображає наречену не у приємних роздумах про щастя та радість у шлюбі, а стурбованою, де зосереджений погляд, спрямований у далечинь, сповнений відповідальності та тривожності за майбутнє. Композиційно вертикальна постать молодої дівчини підтримується горизонтальною широкою смугою ліжка. Покривало прикрашене традиційним китайським орнаментом, дрібні кольорові квіти та золотисті рибки якого додають портрету величчя

та багатства. У портреті нареченої червоний колір є тим потужним містком, що об'єднує ідею традиційного китайського весілля з сучасним весільним ритуалом. Червоний також залучений до китайської шлюбної культури, де є символом удачі і радості. Червоний колір у портреті «Наречена» виступає символом радісної події. Червоний колір у цьому портреті нагадує нам про джерело життя на землі – червоне сонце. У китайській традиції та фольклорі сонце несе на землю життя, тепло і життєву силу. Китайці часто вважають червоний кольором життя, щастя, тепла, сприяння та успіху. Саме тому весільний одяг нареченої у Китаї – червоного кольору. «Червоний» у китайській культурі часто асоціюється з визнанням, святкуванням і повагою.

Романтизмом та чистотою почуттів вирізняється портрет «Тиха долина» (静静的河谷) (150x150) [7]. Дівчинка підліток відпочиває на великому камені посеред долини. Потічок поблизу створює атмосферу свіжості та чистоти. Дрібненькі квіточки, що ростуть поруч, нагадують про недавню дитячу пору дівчинки, додають романтики та ніжності до її образу. Делікатним доповненням є вишита рослинним орнаментом біла хустинка, що лежить поруч на камені. Рівна бездоганна зачіска, акуратний одяг, деяка напруженість у позі зображуваної вказують на релігійність та добре виховання дівчинки, її шляхетність та світлі помисли. Червона барва верхнього одягу, вдало підкреслюючи блідий колір обличчя, виступає композиційним та смисловим акцентом. У жіночому портреті «Тиха долина» «червоний» є символом радості. Більшість китайських традиційних світських звичаїв включали кольорову символіку червоного. Наприклад, на свято весни або в деякі святкові дні люди вішають «червоні» вогні та одягають «червоний» одяг.

Твір «Знайомство з весною» (约会春天) (146x100) 2007 р. зображує дівчину у повний зріст, що сидить на похилому стовбурі засніженого дерева [7]. Грубі масивні черевики контрастують із витонченими манерами і в особливий спосіб підкреслюють делікатність, красу та молодість дівчини. Ван Ідун підмітив та зупинив момент відпочинку юної дівчини, яка присіла посеред дерев і легким порухом рук заплітає волосся, що вибілося під час роботи. Червоний колір костюму підкреслює настрій молодшої дівчини, романтичний та схвильований, що зумовлений приходом весни. Вона вслухається у дзюркіт струмочка, щебетання пташок, насолоджується подихом весняного вітру та новими ароматами землі. У портреті «Знайомство з весною» Ван Ідун за допомогою червоної барви проводить делікатні паралелі між емоційним станом дівчини, яка прислухається до себе, та змінами у природі. Червоний колір тут асоціюється з емоцією – емоцією збентеження, хвилювання та радості. Слід зазначити, що червоний колір є унікальним для китайців символом життєвої сили та збудження.

Подібним за настроєм є портрет «Очікування» (等待) 2003, (61x50). Автор напрочуд вдало передає тремтливий та бентежний стан радості майбутньої зустрічі [7]. Проте уважний глядач вловить нотки сумніву та вагання у погляді очей, у жестах рук дівчини. Доповненням до образу служить картата хустина, вільно покладена на плечі. Тиха меланхолія та печаль відчутні в образі юної китаянки.

Творчість Ван Ідуна резонує з традиційною культурою, в якій червоний також є символом влади з часів стародавнього Китаю. «Хонг» – це витончений колір, символ влади та високого становища. Пофарбовані в червоний колір ворота означали, що в будинку проживали достойні особи і вельможі. В архаїчних китайських будівлях колони, крокви, храми і будинки знаті пофарбовані в червоний колір. Крім того, в червоне одягнені дворяни, високі чиновники і багаті люди. У династії Тан чиновники, які були вищими за п'ятий ранг, повинні були носити червоне придворне вбрання. Крім того, їхні вози називалися «чжу сюань» – червоний віз і «чжу лунь» – червоне колесо [3]. Тому червона сукня стає синонімом успіху та влади.

Продовжує тему портрет Ван Ідуна «Рання весна» (早来的春天) 1900, (115x135) [7]. Дівчинка, що заплітає коси, привітно усміхається та радісно споглядає. Сила молодості та радості буття передана автором повною мірою. Деяка драматичність тональних контрастів досягається перш за все усуненням напівтонів та нюансів. Варто зазначити, що деякі жіночі портрети Ван Ідуна збагачуються елементами романтичного пейзажу – заходами сонця, грозовими хмарами, деревами та сніговими схилами. Саме так автор намагається піднятися над буденним та привернути увагу глядача до поетичного звучання теми.

Схожим за тематикою та настроєвістю є портрет Ван Ідуна «Гірська сорока» (山喜鹊) 2001, (105x105) [7]. Автор порівнює молоду тендітну китаянку з пташкою, досить поширеною у сільській місцевості округу Пенлай у провінції Шаньдун, де пройшли дитячі роки художника. Замріяний погляд, однією рукою дівчина притримує плетений кошик, прикритий щедро орнаментованою

тканиною; дівчина неначе випадково зупинилася та глянула на подорожнього, щоб у наступну мить знову зібратися в дорогу. Прекрасний зимовий пейзаж посилює урочистість та деяку драматичність сюжету.

Слід зазначити, що «кіновар» – найпоширеніший відтінок червоного в Китаї, але це далеко не єдиний відтінок. У китайській мові існують десятки назв кольорів, що перекладаються як «червоний», «рубін», «малиновий» і «троянда». Щоб задовольнити технічні вимоги кожного виду мистецтва, різні пігменти використовуються для фарбування шовку, фарбування лаку чи декорування порцеляни, що забезпечує широку палітру червоних кольорів у китайському мистецтві. Під час правління династії Мін (1368–1644 рр.) червоний колір вважався символом влади та статусу. Династія заснована на півдні, що представлено кольором, а ім'я правлячої сім'ї Чжу означає «кіновар» [2]. Порцеляна, яку полюбили імператори початку XV століття, була прикрашена червоними кольорами, створеними за допомогою різноманітних технік. Залізно-червоний колір був розроблений для малювання дракона з п'ятьма пазурами (символу імператора) на посудині після того, як її випалили. Таким чином досягався колір, схожий на кіновар.

Портрети Ван Ідуна завжди присвячені селянській тематиці та передають атмосферу народного життя. Прагнення майстра зображати сільське життя – це захоплення чистим духом, а його любов до жіночих портретів – це насправді його особлива прихильність до народних колоритів та розуміння високої ролі жінки у китайському суспільстві. Така орієнтація на вибір і культурний інтерес не тільки підтримують Ван Ідуна в доброму творчому стані, але й дозволяють йому вносити у свої картини внутрішню привабливість.

Митці бачать найвищий ступінь майстерності у простоті, а винахідливість і лицемірство часто не досягають результатів. Картини Ван Ідуна вирізняються простими кольорами та яскравим світлом, а за привабливістю криється поетичний підтекст. Художник добре вмів використовувати плавні лінії для створення повного фокусу, залишаючи при цьому широкий простір для уяви, щоб урівноважити естетичну напругу, сформовану першим враженням глядача, розширити й поглибити відчуття. Більшість героїв його картин – яскраві та прості, а сцени максимально лаконічні, без наміру бути таємничими чи сенсаційними. Ці чудові та доступні образи живопису знаходять відгук у серцях багатьох.

У жіночих портретах Ван Ідун використовує експресивні живописні техніки майстрів класицизму, інтегрує художню мову традиційної китайської культури, поєднує базові прийоми олійного живопису. Він використовує кілька основних кольорів, таких як золото, білий, чорний і червоний. В окремих портретах домінуючим є червоний зазвичай такого кольору є одяг моделі. Ван Ідун власними живописними полотнами, що наповнені зворушливою внутрішньою красою, демонструє високу естетику та справляє потужний вплив на глядача. Картини Ван Ідуна декларують динаміку в статиці, кличуть до життя дух традиції, що так м'яко проникає у моральні ідеали сучасної молоді Китаю. Портрети Ван Ідуна приваблюють сучасника шляхетністю та тонкою гранню величі між минулим китайського народу та ідеалами сучасності.

Нині Ван Ідун є професійним художником у Пекінській академії образотворчого мистецтва та національним першокласним художником. Член Художнього комітету Пекінської академії образотворчого мистецтва, директор Асоціації художників Китаю, член Комітету мистецтва олійного живопису Асоціації художників Китаю та віце-голова Асоціації художників Пекіна. Він має персональні виставки в США, Гонконзі, Макао (Китай), Німеччині та інших країнах і регіонах, а його роботи неодноразово отримували нагороди на національних художніх виставках.

Ван Ідун брав участь у X Всесвітньому художньому фестивалі у Франції та VI азіатській художній виставці в Японії та отримав нагороду Excellence Award на VI Національній художній виставці за свою роботу «Мати та донька на фермі» (придбана Пекінською асоціацією художників) [2]. У 1987 році він провів персональну виставку в Haffner Gallery в Нью-Йорку. Роботу «Стародавнє гірське село» придбав Національний художній музей Китаю. Його роботи виставлялися в Сінгапурі, Франції, Італії, Японії та США [7].

У даному дослідженні залучено частину портретів Ван Ідуна. У доробку майстра чимала кількість жіночих портретів, де домінуючим є червоний колір костюму моделі – «У сутінках» (65x69) 1993 р., «Мені сниться сон» (120x120) 1994 р., «Мрія» (120x120) 1996 р., «Незнайомка» (100x100) 1997 р., «Стиглий гранат» (50x60) 1999 р., «Ранок» (65x65) 1999 р., «Сніговий король» (100x150), «Тепле сонце» (198x88,5) 2001 р., «Усі бажання збуваються» (100x80) 2003 р., «Король-сонце» (150x100) 2005 р., «Лист здалеку» (100x150) 2006 р., «Тане сніг» (100x100) 2006 р., «Потік» (100x80) 2006 р., «Дотик білих хмар» (100x100) 2008 р., «Подих вітру» (190x190) 2009 р., «Прекрасна

країна» (100x100) 2009 р., «Червоний хіджаб Ерні» (80x140), «Послання» (118, 6x72, 8) 2011 р., «Холодна роса» (100x100) 2013 р. [7].

Ван Ідун є одним із найбільш відомих портретистів сучасного китайського олійного живопису. Його творчість вважається унікальною у так званому суперреалістичному стилі. Під час малювання йому постійно доводиться наближатися до об'єкта зображення, щоб знайти та відчути кожну дрібницю, прагнути повної картини, ідеальної єдності деталей та загального ефекту.

Популярність унікального стилю олійного живопису Ван Ідуна в Китаї та за його межами свідчить про необмежені можливості сучасної творчості, яка може використовувати різні засоби художньої виразності. Художник має право переконувати наших сучасників у тій неперехідній істині, що краса врятує світ, якщо майстер бачить, відчуває цю красу у всіх її проявах і може її передати силою свого мистецтва. У цьому напрямі у сучасному живописі в широкому міжнародному контексті відкриваються великі перспективи розвитку.

Висновок. Ван Ідун є яскравим представником сучасного олійного живопису Китаю та одним з основоположників реалістичної школи живопису. На творчість художника має потужний вплив традиція Китаю, яка охоплює стиль життя та спосіб мислення, ментальні риси китайців. У жіночих портретах Ван Ідуна червона барва найчастіше має такі значення: є символом радісних подій; є асоціацією з певною емоцією; є символом молодості, здоров'я та краси; є символом удачі, слави та влади. Можна стверджувати, що культурні рефлексії, пов'язані з червоним кольором, є досить глибокими та зрозумілими для китайської культури. Тракткування кольору автором та донесення його розуміння до глядача також може відігравати важливу роль у міжкультурній комунікації. Правильне розуміння метафори «червоного» в китайській культурі через інтерпретацію червоної барви у жіночих портретах Ван Ідуна можуть допомогти іноземцям краще спілкуватися з китайцями.

Перспективи подальших розвідок. Дослідження інших кольорів палітри у портретах Ван Ідуна є перспективним напрямом подальших мистецтвознавчих розвідок.

Список використаної літератури

1. 王沂东, 中国当代油画名家画集:王沂东。-北京: 人民美术出版社, 2006。— 209页。
2. 张鑫, 中西绘画美学比较论纲。— 山西: 山西人民出版社, 2017年—151页
3. 王沂东. 当代肖像画家作品. 天津人民美术出版社. 页.41.
4. 王沂东. 中国当代实力派油画艺术精品丛书---天津杨柳青画社8开2001.07.
5. 王沂东 . 中国当代油画名家画集---王沂东. 人民美术出版社. 2006.12.
6. 王沂东 . 当代名家素描经典---王沂东素描集. 出版社 : 河南美术出版社. 2005.12.
7. **王沂东. 官方网站.** URL: <https://wangyidong.artron.net/> (дата звернення: 24.05.2025).
8. Hervé Lancelin. Wang Yidong: Chronicler of Rural China. 8 May 2025 URL: <https://www.artcritic.com/en/wang-yidong-chronicler-of-rural-china/> (дата звернення: 20.05.2025).

References

1. 王沂东, 中国当代油画名家画集:王沂东。-北京: 人民美术出版社, 2006。— 209页。 [Wang Yidong. Zhongguo dangdai youhua mingjia huaji: Wang Yidong] Beijing: Renmin meishu chubanshe, 2006— 209 ye. [in Chinese].
2. 张鑫, 中西绘画美学比较论纲。— 山西: 山西人民出版社, 2017年—151页。 [Zhang, Xin. Zhongxi huihua meixue bijiao lungang] Shanxi : Shanx irenmin chubanshe, 2017。— 151 ye. [in Chinese].
3. 王沂东. 当代肖像画家作品. 天津人民美术出版社. 页.41. [Wang Yidong. Dangdai xiaoxiang huajia zuopin] Tianjin renmin meishu chubanshe. Ye.41. [in Chinese].
4. 王沂东 . 中国当代实力派油画艺术精品丛书---...天津杨柳青画社8开 : 2001.07 [Wang Yidong. Zhongguo dangdai shili pai youhua yishu jingpin congshu]. Tianjin yangliuqing hua she 8 kai:2001.07. [in Chinese].
5. 王沂东 . 中国当代油画名家画集---王沂东. 人民美术出版社. 2006.12 [Wang Yidong. Zhongguo dangdai youhua mingjia huaji] Wang Yidong. Renmin meishu chuban she. 2006.12. [in Chinese].
6. 王沂东 . 当代名家素描经典---王沂东素描集. 出版社 : 河南美术出版社. 2005.12 [Wang Yidong. Dangdai mingjia sumiao jingdian---Wang Yidong sumiao ji. Chuban she: Henan meishu chuban she] 2005.12. [in Chinese].
7. **王沂东. 官方网站.** URL: <https://wangyidong.artron.net/> (дата звернення: 24.05.2025). Wang Yidong. Official site. URL: <https://wangyidong.artron.net/> (Date of application: 20.05.2025. [in Chinese].
8. Hervé Lancelin. Wang Yidong: Chronicler of Rural China. 8 May 2025 URL: <https://www.artcritic.com/en/wang-yidong-chronicler-of-rural-china/> (дата звернення: 20.05.2025).

SYMBOLISM OF RED COLOR IN FEMALE PORTRAITS OF WANG YIDONG

Lyudmila ANDRUSHKO – Candidate of Art History, Associate Professor,
Head of the National Museum of Lviv State University of Internal Affairs, Lviv

The aim. Wang Yidong is one of the most influential painters in modern China. He skillfully combined the well-known artistic achievements of Western classical oil painting with the aesthetic achievements of Chinese traditional fine art culture and created his own unique artistic style. His works captivate with their simplicity, professionalism, artistic charm, are distinguished by sophisticated skill, expressiveness of form, and the ability to depict the rich and complex inner world of characters. The color scheme and manner of execution of Van Idun's female portraits are exceptionally original. Chinese artists and art critics try to explain in their publications the meaning and effect of color on the viewer. We read about this in numerous theoretical, art-historical, and empirical studies. In the 21 st century, not only in China, but throughout the art world, science is actively researching the differentiation of color systems, their practical application, the creation of color theories, the study of the mechanisms of the connection between color and the human psyche, etc. The relevance of the article lies in the fact that it first identifies the role of red in Wang Yidong's female portraits in the context of the development of modern Chinese painting. The purpose of the presented scientific research is to clarify the meaning of the use of red in Van Idun's female portraits.

Results. It was found out that the cultural and historical tradition of China, representing the life, way of thinking, and mental traits of the Chinese people, had a powerful influence on the artist's pictorial work. Based on the analysis, it was determined that the use of red in Wang Yidong's female portraits symbolizes a joyful event, good luck, power or fame, youth, health, and beauty. The artist's painting represents a wide range of emotions of the person portrayed. It was revealed that cultural reflections associated with the presence of red color in the works of the artist are deep and understandable in Chinese fine arts. It is proved that the author's interpretation of color can play an important role in the intercultural communication between the artist and the viewer. It was found that in China at the end of the 20 th century realistic oil painting is developing rapidly, and over the past two decades has taken a leading position in the painting of the Celestial Empire.

Novelty. Wang Yidong is a prominent representative of modern Chinese oil painting and one of the founders of the realistic school of painting. The artist's work is strongly influenced by the tradition of China, which encompasses the lifestyle and way of thinking, and mental traits of the Chinese people. In Wang Yidong's female portraits, the color red most often has the following meanings: it is a symbol of joyful events; it is associated with a certain emotion; it is a symbol of youth, health, and beauty; it is a symbol of good luck, fame, and power. It can be argued that the cultural reflections associated with the color red are quite deep and understandable for Chinese culture. The artist's interpretation of color and the communication of his understanding to the viewer can also play an important role in cross-cultural communication. A correct understanding of the metaphor of «red» in Chinese culture through the interpretation of the color red in Wang Yidong's female portraits can help foreigners better communicate with the Chinese.

Key words: Wang Yidong, China, Chinese painting, culture, portrait, red color, color symbolism, tradition.

Стаття отримана 30.05.2025

Стаття прийнята 25.06.2025

Стаття опублікована 22.12.2025